

FISILTI GAZETESİ İÇİN YENİ BİR MECRA: SÖYLENTİLERİN İLETİM MEKÂNI OLARAK ÇEVİRİMİÇİ FORUMLAR

**A New Channel for the Grapevine: Online Forums as a Site of
Rumor Transmission**

Yrd. Doç. Dr. Aynur KÖSE*
Dr. Mustafa YILMAZ**

ÖZ

Bu çalışma kapsamında, belirsizlik ortamlarında ortaya çıkan, formel iletişim kanallarından daha etkili olan ve hızlı çalışan fısıltı gazetesinin işleyişi ve bu gazetenin temel unsuru olan söylenti, Türkiye'deki yaygın medyaya mensup gazetelerin web sayfalarında yer alan forum bölümleri üzerinden incelenmiştir. Çalışmada tematik analiz yöntemi kullanılarak, 14 Ekim 2009-24 Ekim 2009 tarihleri arasında Milliyet, Habertürk, Sabah ve Radikal gazetelerinde yer alan domuz gribi hastalığıyla ilgili haberlerin altında bulunan forum sayfalarındaki okuyucu yorumları çözümlenmiştir.

Fısıltı gazetesinin temel ögesi olan söylenti; resmi kanallardan yetersiz bilgi akışı, toplumdaki güven eksikliği ve çelişkili haberlerin varlığı nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada da domuz gribi hastalığına ilişkin bilgi eksikliği ve yukarıda belirttiğimiz etkenler nedeniyle oluşan söylentilerin incelenmesi, dolayısıyla fısıltı gazetesinin nasıl işlerlik kazandığının anlaşılmasına çalışılması amaçlanmıştır. Araştırmada söylentilerin beş ana tema çerçevesinde şekillendiği gözlemlenmiştir. Bunlar; siyasal iktidara eleştiri, sağlık, ekonomi, kompo teorileri ve dini boyut olarak sıralanabilir. Elde edilen verileri değerlendirdiğimizde söz konusu hastalığın görülme alanı ve sıklığı ile hastalığın tedavisinde kullanılacak aşya ilişkin resmi kanallardan yeterli bilgilendirme yapılmaması ve ortaya çıkan çelişkili haberler, toplumda güven eksikliğine ve söylentilere yol açmıştır. Araştırma ile böyle bir ortamda fısıltı gazetesinin nasıl işlerlik kazandığı ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Fısıltı gazetesi, söylenti, forum, tematik analiz

ABSTRACT

This article examines the workings of the grapevine, which appears at times of uncertainty and is more effective and faster than the formal communication channels, and rumor -which is the main element of this type of communication- by looking at forum sections on the web sites of several newspapers in the Turkish mass media. It has analyzed readers' comments on forum pages beneath news about swine flu in the issues of daily Milliyet, Habertürk, Sabah and Radikal between 14 October and 24 October 2009, using the thematic analysis method.

Rumor, the main element of the grapevine, emerges as a result of insufficient information flow, lack of trust in the society, and the circulation of contradictory news. This article aims at understanding how the grapevine works by examining rumors about the swine flu that emerged as a result of lack of information as well as for the reasons mentioned above. We have observed that rumors about the swine flu revolve around five themes: Criticism of the government, health, economy, conspiracy theories, and the religious aspect. The evaluation of the data we collected has revealed that the lack of information disclosure by the government authorities concerning the location and the frequency of the swine flu cases and concerning the swine flu vaccination has led to a lack of trust in the society and to rumors. This article shows how the grapevine operates in this kind of environment.

Key Words

Grapevine, rumor, forum, thematic analysis.

* Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü, Çalışmanın Giriş ve Yöntem bölümlerinden oluşan kuramsal kısmının yazarıdır. (koseaynur@gmail.com)

** Arş.Gör.Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümü, Çalışmanın Analiz Bölümü ve Sonuç kısmının yazarıdır. (myilmaz@ktu.edu.tr)